

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCCLII. ad annum CCCCLXXX.

Parisiis, 1644

Epistola III. Innocentii Papae I. Ad Exvperivm Episcopvm Tolosanvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14918

12. 34. & 36. Innocentii cap. 8. ex Canone 47. & sequentibus; Innocentii 9. ex Ap. 6. cap. 10. ex 17. cap. 11. ex 81. cap. 12. ex 48. sumpta sunt.

EPISTOLA III.

INNOCENTII PAPÆ I.

AD EXUPERIVM EPISCOPVM TOLOSANVM.

I. De incontinentia sacerdotum vel
Leuitarum.	ribus non conueniant.
II. De iis qui in extremo vita pœ-
nitentiam & communionem pe-
tunt.	V. Quod qui preces vel criminales
dicant, habeantur immunes.
III. Quod fidelibus administratio-
nes & iudicia exercere liceat.	VI. Adulteros esse, qui diuortio in-
terueniente aliud ineunt coniugium.
IV. Quod viri cum adulteris uxo-
-	VII. Qui libri in Canone recipian-
tur.

Innocentius episcopus Exuperio episcopo Tolosano.

CONSULENTI tibi, frater carissime, quid de propo-
sita specie vnaquaque sentirem, pro captu intelligen-
tiæ meæ quæ sunt visa respondi, quid sequendum vel do-
cilis ratio persuaderet, vel auctoritas lectionis ostende-
ret, vel custodita series temporum demonstraret. Et qui-
dem dilectio tua institutum secuta prudentium, ad se-
dem apostolicam referre maluit quid de rebus dubiis cu-
stodire deberet, potius quam usurpatione præsumpta
quæ sibi viderentur de singulis obtinere. Cur enim magis
pudendum putemus discere aliquid, quam omnino nesci-
re? Mihi quoque ipsi de collatione docilitas accedit, dum
perscrutatis rationibus ad proposita respondere compellor.
Eoque fit vt aliquid semper addiscat, qui postulatur
vt doceat. Proponam igitur singula, subiiciamque re-
sponsum.

I.

Proposuisti quid de his obseruari debeat, quos in dia-
conii ministerio, aut in officio presbyterii positos incon-
tinentes esse, aut fuisse, generati filii prodiderunt. De his
& diuinarum legum manifesta est disciplina, & beatæ re-
cordationis viri Siricii episcopi monita euidentia com-
meantur, vt incontinentes in officiis talibus positi omni

Dist. 82.
Proposui-
sti.

honore ecclesiastico priuentur, nec admittantur accedere ad ministerium, quod sola continentia oportet impleri. Est enim vetus admodum sacræ legis auctoritas iam 1. Paral. 24. inde ab initio custodita, quod in templo anno vicis suæ habitare præcepti sunt sacerdotes, vt seruientes sacris oblationibus, puros & ab omni labe purgatos sibi vindicent diuina mysteria: neque eos ad sacrificia fas sit admitti, qui exercent vel cum vxore carnale confortium, quia Dist. 31. Eos ad sacrificia. scriptum est: *Sancti estote, quia & ego sanctus sum Dominus Deus vester.* Quibus vtique propter sobolis successionem Leuit. 11. & 20. propterea vxorius vsus fuerat relaxatus, quia ex alia tribu ad sacerdotium nullus fuerat præceptus accedere. quanto magis hi sacerdotes & Leuitæ pudicitiam ex die ordinationis suæ seruare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium, sine successione est, nec præterit dies, qua vel a sacrificiis diuinis, vel a baptismatis officio vacent? Nam si beatus Paulus Apostolus ad Corinthios scribit, dicens: *Abstinete vos ad tempus vt vacetis orationi:* & hoc 1. Cor. 7. vtique laicis præcepit: multo magis sacerdotes, quibus & orandi & sacrificandi iuge officium est, semper debent ab huiusmodi consortio abstinere. Qui si contaminatus fuerit carnali concupiscentia, quo pudore vel sacrificare vsurpabit, aut qua conscientia, quove merito exaudiri se credit, cum dictum sit: *Omnia munda mundis,* Tit. 1. *coinquatis autem & infidelibus nihil est mundum?* Sed fortasse hoc licere credit, quia scriptum est: *Vnius uxoris virum.* 1. Tim. 3. Non de permanente in concupiscentia generandi hoc dixit, sed propter continentiam futuram. Neque enim integros corpore non admisit qui ait: *Vellem autem omnes sic esse* 1. Cor. 7. *sicut & ego.* Quod & apertius declarat, dicens: *Qui autem* Rom. 8. *in carne sunt, Deo placere non possunt. vos autem iam non estis in carne, sed in spiritu.* Et habentem filios, non generantem, dixit. Sed ea plane dispar & diuersa sententia est. Nam si ad aliquos forma illa ecclesiasticæ vitæ pariter & disciplina, quæ ab episcopo Siricio ad prouincias commeauit, non probabitur peruenisse, his ignorationis venia remittetur, ita vt de cetero penitus incipiant abstinere. Et ita gradus suos, in quibus inuenti fuerint, sic retentent, vt eis non liceat ad potiora conscendere. quibus in beneficio esse debet, quod hunc ipsum locum quem retinent non

amittunt. Si qui autem scisse formam viuendi missam a Siricio detegentur, neque statim cupiditates libidinis abieciſſe illi sunt modis omnibus submouendi: quia post admonitionem cognitam, præponendam arbitrati sunt voluptatem.

II.

Et hoc quæſitum est, quid de his obseruari oporteat, qui post baptismum omni tempore incontinentiæ voluptatibus dediti, in extremo fine vitæ suæ pœnitentiam simul & reconciliationem communionis exposcunt. De his obseruatio prior durior, posterior interueniente misericordia inclinatio est. Nam consuetudo prior tenuit, vt concederetur eis pœnitentia, sed communio negaretur. Nam cum illis temporibus crebræ persecuciones essent, ne communionis concessa facilitas homines de reconciliatioe securos non reuocaret a lapsu, negata merito communio est, concessa pœnitentia, ne totum penitus negaretur: & durioſam remissionem fecit temporis ratio. Sed posteaquam Dominus noster pacem ecclesiis suis reddidit, iam terrore depulſo communionem dari abeuntibus placuit, & propter Domini misericordiam quasi viaticum profecturis, & ne Nouatiani hæretici negantis veniam asperitatem & duritiam sequi videamur. Tribuitur ergo cum pœnitentia extrema communio, vt homines huiusmodi, vel in supremis suis pœnitentes, miserante Saluatore nostro, a perpetuo exitio vindicentur.

III.

23. qd. 4.
Quæſitum
est etiam.

Quæſitum est etiam super his qui post baptismum adminiſtrauerunt, & aut tormenta ſola exercuerunt, aut etiam capitalem ſententiam protulerunt. De his nihil legimus a maioribus definitum. Meminerant enim a Deo potestates has fuiſſe concessas, & propter vindictam noxiorum gladium fuiſſe permiſſum, & Dei eſſe miniſtrum vindicem in huiusmodi datum. Quemadmodum igitur reprehenderent factum, quod auctore Deo viderent eſſe conſeſſum? De his ergo ita vt hætenus ſeruatum eſt ſic habemus, ne aut diſciplinam euertere, aut contra auctoritatem Domini venire videamur. Iſtis autem in ratione reddenda geſta ſua omnia ſeruabuntur.

IV.

Et illud desideratum est sciri, cur communicantes viri cum adulteris vxoribus non conueniant, cum contra vxores in consortio adulterorum virorum manere videantur. Super hoc Christiana religio adulterium in vtroque sexu pari ratione condemnat. Sed viros suos mulieres non facile de adulterio accusant, & non habent latentia peccata vindictam: viri autem liberius vxores adteras apud sacerdotes deferre consueuerunt, & ideo mulieribus prodito earum crimine communio denegatur: virorum autem latente commisso, non facile quisquam ex suspicionibus abstinetur. Qui vtique submouebitur, si eius flagitium detegatur. Cum ergo par sit causa, interdum, probatione cessante, vindictæ ratio conquiescit.

V.

Illud etiam sciscitari voluisti, an preces dictantibus liberum concedatur, vtique post baptismi regenerationem, a principibus poscere mortem alicuius, vel sanguinem de reatu: quam rem principes nunquam sine cognitione concedunt, sed ad iudices commissa ipsa vel crimina semper remittunt, vt causa cognita vindicentur. Quæ cum quaesitori fuerint delegata, aut absolutio, aut damnatio, pro negotii qualitate profertur, & dum legum in improbos exercetur auctoritas, erit dictator immunis.

VI.

De his etiam requisuit dilectio tua, qui interueniente repudio alii se matrimonio copularunt: quos in vtraque parte adulteros esse manifestum est. Qui vero vel vxore viuente, quamuis diffociatum videatur esse coniugium, ad aliam copulam festinarunt, neque possunt adulteri non videri, in tantum vt etiam hæ personæ, quibus tales coniuncti sunt, etiam ipsæ adulterium commisisse videantur; secundum illud quod legimus in euangelio: *Qui dimiserit uxorem suam, & duxerit aliam, mæchatur: similiter & qui dimissam duxerit, mæchatur.* Et ideo tales omnes a communione fidelium abstinendos. De parentibus autem, aut de propinquis eorum, nihil tale statui potest, nisi si incentores illiciti consortii fuisse detegantur.

Qui vero libri recipiantur in canone sanctarum scripturarum, brevis adnexus ostendit. Hæc sunt ergo quæ desiderata moneri voce voluisti. Moysis libri 5. id est Genesis, Exodi, Leuitici, Numeri, Deuteronomii: & Iesu Naue vnus, Iudicum vnus. Regnorum libri 4. simul & Ruth. Prophetarum libri 16. Salomonis libri 5. Psalterium. Historiarum, Iob liber vnus, Tobia vnus, Esther vnus, Iudith vnus, Machabæorum duo, Esdra duo, Paralipomenon duo. Item noui Testamenti, Euangeliorum libri 4. Apostoli Pauli epistolæ 14. Epistolæ Ioannis 3. Epistolæ Petri duæ: Epistola Iudæ, Epistola Iacobi, Actus Apostolorum, Apocalypsis Ioannis. Cetera autem, quæ vel sub nomine Matthiæ, siue Iacobi minoris, vel sub nomine Petri & Ioannis, quæ a quodam Leucio scripta sunt, vel sub nomine Andreæ, quæ a Xenocharide & Leonida philosophis; vel sub nomine Thomæ, & si qua sunt alia, non solum repudianda, verum etiam noueris esse damnanda. Datum 10. Kalendas Martias, Stilicone II. & Anthemio viris clarissimis consulibus.

NOTÆ.

Exuperius
quis.

² *Ad Exuperium.*] Exuperius is est, quem Ausonius Burdigalensem dicit, & inter eius temporis claros oratores adnumerat. Post præfecturam Hispaniarum, auctore Ausonio, ad portum tranquillitatis secessit: in ecclesia Burdigalensi presbyterium meruisse, ex Paulini epistola vigesima, ad Amantium scripta, intelligi potest. Qualis quantufve extiterit egregia vitæ sanctitate conspicuus, ex sancto Hieronymo audi, dum hæc de seipso scribit epist. 4. ad Rusticum. *S. Exuperius Tolose episcopus, vidua Sareptensis imitator, e furiens pascit alios, & ore pallente ieiuniis fame torquetur aliena, omnemque substantiam Christi visceribus erogauit. Nihil illo ditius, qui corpus Domini canistro vimineo, sanguinem portat in vitro, qui auaritiam eiecit e templo: qui absque funiculo & increpatione cathedras vendentium columbas, id est, dona sancti Spiritus, mensasque subuertit Mammonæ, & nummulariorum ara disperdit, vt domus Dei domus vocetur orationis, & non latronum spelunca, &c.* Epistola 2. *Non possum, inquit, absque lacrymis Tolose mentionem facere, quæ vt huc vsque non rueret, sancti episcopi Exuperii merita præstiterunt. Hic diuini spiritus afflatu venturum Gallia excidium, Tolosamque barbaris paulo post dedendam prænoscens, magna celeritate omnem substantiam in pauperes erogauit: cumque eius liberalitati maxima Gallia nimis angustâ videretur, Sisinium monachum, integerrimis vitæ moribus præditum, in orientem cum ingenti*

pecunia ablegavit, ut monachis Palaestina & Ægypti subsidia vita ministraret. Hac occasione S. Hieronymus ex Sifinnio cognoscens qualis quantusque esset vir eximius Exuperius, ob eius egregiam sanctitatem eidem libros in Zachariam prophetam, quos elucubrabat, dedicandos existimavit. Hæc ex Hieron. præfat. in 3. Amos, & 1. Zachar. Baron. ann. 405. num. 62. & 406. num. 35.

Hæc Innocentii epistola ad Exuperium, sicut præcedens ad Victorium Rothomagensis episcopum, responsoria est ad eorum litteras, quibus aduersus nouam hæresim Vigilantii in Gallia emergentem pugnaturo, primum apostolicam sedem consulendam esse putarunt; ea nimirum ex causa, quod scirent absque aliqua dubitatione in vniuersa ecclesia catholica obseruandum esse quod ab apostolica sede seruatum & custoditum esse nosceretur, quodque ad castra hæreticorum & schismaticorum transirent, qui se ab eiusdem communione seiungerent, & Decreta illius obseruare nollent. Unde licet vterque sanctissimus & doctissimus Galliarum episcopus, optime nosset ea quæ Romanum Pontificem rogabant, tamen quod certo scirent ipsam apostolicam sedem esse turrinam David, in qua sunt *mille clypei & omnis armatura fortium*, ab ipso præcipuo catholice ecclesie vertice sibi arma comparanda duxerunt, quorum vel vno ictu reptantem ventre bestiam conficerent. Omnes enim nefas esse intelligebant, apostolice sedis Decretis obniti, adeoque recentia Romani Pontificis decreta, fidem & ecclesiasticam disciplinam a maioribus & veteribus traditionibus acceptam, in Gallia sartam tectamque conseruabant. Baron. ann. 406. num. 47.

Hæc epistola qua occasione scripta.

EPISTOLA IV.

INNOCENTII PAPÆ I.

AD FELICEM NUCERIANVM EPISCOPVM.

I. Si quis volens, partem sui corporis amputauerit, clericus esse non potest: nolens autem, potest.	debeant promoueri.
II. Quod bigami ad clerum admitti non possint.	IV. Qui de laicis possunt clerici fieri. Hic aperte concubina prohibetur.
III. Qui de laicis ad clerum non	V. De temporibus in clero immorandi.

Innocentius Felici episcopo Nucerianno.

MIRARI non possumus, dilectionem tuam sequi instituta maiorum, omniaque, quæ possunt aliquam recipere dubitationem, ad nos, quasi ad caput atque ad apicem episcopatus referre, vt consulta videlicet sedes apostolica, ex ipsis rebus dubiis, certum aliquid faciendum pronuntiet. Quod & nos libenter accipimus, &